

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 31ης Μαρτίου 1998*

Στην υπόθεση T-129/96,

Preussag Stahl AG, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Salzgitter (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον Jochim Sedemund, δικηγόρο Βερολίνου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Aloyse May, 31 Grand-rue, Luxembourg,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από την

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τους Ernst Röder, Ministerialrat στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, Bernd Kloke, Oberregierungsrat στο ίδιο υπουργείο, επικουρούμενους από τους Holger Wissel και Oliver Axster, δικηγόρους Düsseldorf,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Δημήτρη Τριανταφύλλου και Paul Nemitz, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως 96/544/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 1996, σχετικά με κρατική ενίσχυση υπέρ της Walzwerk Ilseburg GmbH (ΕΕ L 233, σ. 24),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους V. Tiili, Πρόεδρο, C. P. Briët, K. Lenaerts, A. Potocki και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: A. Mair, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 13ης Ιανουαρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το νομικό πλαίσιο της διαφοράς

1 Το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ (στο εξής: Συνθήκη) απαγορεύει όλες τις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, υπό οποιαδήποτε μορφή.

2 Βάσει του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, η Επιτροπή, αφού έλαβε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής και κατόπιν ομόφωνης σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου, εξέδωσε την απόφαση 3855/91/ΕΚΑΧ, της 27ης Νοεμβρίου 1991, που θεσπίζει κοινοτικούς κανόνες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ L 362, σ. 57), η οποία αποκαλείται «πέμπτος κώδικας των ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα» (στο εξής: κώδικας).

3 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κώδικα, όλες οι ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα που χρηματοδοτούνται από τα κράτη μέλη ή από τοπικούς ή περιφερειακούς οργανισμούς δημοσίου δικαίου μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 5.

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κώδικα έχει ως εξής:

«Οι ενισχύσεις που προβλέπονται από [τον κώδικα] δεν χορηγούνται παρά μόνο βάσει των διαδικασιών του άρθρου 6 και δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο καμιάς πληρωμής μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1996.

Η προθεσμία για την καταβολή ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 5 λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 1994, με εξαίρεση των ειδικών φορολογικών παραχωρήσεων (Investitionszulage) στα πέντε νέα κρατίδια (Länder) όπως αυτές προβλέπονται στο νόμο τροποποίησης των φόρων του 1991 στη Γερμανία, οι οποίες μπορούν να καταβληθούν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995.»

5 Το άρθρο 5 του κώδικα έχει ως εξής:

«Μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά έως τις 31 Δεκεμβρίου 1994 οι περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις που προβλέπονται από τα γενικά καθεστώτα ενισχύσεων, υπό τον όρο:

— (...)

— (...)

— [ότι] η ενισχυόμενη επιχείρηση είναι εγκατεστημένη στην επικράτεια της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η ενίσχυση συνοδεύεται από μείωση του συνόλου της παραγωγικής ικανότητας αυτής της επικράτειας.»

6 Εξάλλου, το άρθρο 6 του κώδικα προβλέπει τα εξής:

«1. Η Επιτροπή ενημερώνεται έγκαιρα ώστε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με τα προγράμματα που αποβλέπουν στη χορήγηση ή την τροποποίηση των ενισχύσεων που αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 5. Τηρείται, επίσης, ενήμερη σχετικά με τα προγράμματα που αποβλέπουν στην εφαρμογή, στον τομέα σιδήρου και χάλυβα, καθεστώτων ενισχύσεων για τα οποία έχει ήδη αποφανθεί βάσει των διατάξεων της συνθήκης ΕΟΚ. Οι κοινοποιήσεις των προγραμμάτων ενισχύσεων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο πρέπει να της υποβληθούν το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουνίου 1994 όσον αφορά τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5 και μέχρι τις 30 Ιουνίου 1996 όσον αφορά όλες τις άλλες ενισχύσεις.

(...)

3. Η Επιτροπή ζητεί τη γνώμη των κρατών μελών για τα σχέδια (...) περιφερειακών ενισχύσεων για επενδύσεις, όταν το ποσό της σχετικής επένδυσης ή του συνόλου των ενισχυόμενων κατά τη διάρκεια δώδεκα συνεχόμενων μηνών επενδύσεων υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ECU, καθώς και για τα άλλα σημαντικά σχέδια ενισχύσεων που της κοινοποιούνται, πριν αποφανθεί σχετικά με αυτά. Ενημερώνει όλα τα κράτη μέλη για τη θέση που έλαβε σχετικά με κάθε σχέδιο ενίσχυσης, διευκρινίζοντας το είδος της ενίσχυσης και το ποσό της.

4. Αν η Επιτροπή, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερόμενους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, διαπιστώσει ότι μια ενίσχυση δεν είναι συμβιβάσιμη με τις διατάξεις [του κώδικα], πληροφορεί το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος σχετικά με την απόφασή της. Η Επιτροπή εκδίδει την απόφασή της το αργότερο τρεις μήνες μετά τη λήψη των αναγκαίων πληροφοριών που της επιτρέπουν να αξιολογήσει τη σχετική ενίσχυση. Στην

περίπτωση μη συμμορφώσεως κράτους μέλους με την εκάστοτε απόφαση, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 88 της Συνθήκης. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν μπορεί να θέσει σε εφαρμογή τα σχεδιαζόμενα μέτρα που εμπίστουν [στην παράγραφο 1] παρά μόνο μετά την έγκριση της Επιτροπής και συμμορφούμενο με τους όρους που καθορίζονται από αυτή.

5. Αν, από την ημερομηνία λήψης της κοινοποίησης του εν λόγω προγράμματος, παρήλθε προθεσμία δύο μηνών χωρίς η Επιτροπή να έχει κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 4 ή χωρίς να έχει γνωστοποιήσει με οποιοδήποτε άλλο τρόπο τη θέση της, τα σχεδιαζόμενα μέτρα μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή, υπό τον όρο ότι το κράτος μέλος θα έχει προηγουμένως ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή του. Σε περίπτωση διαβούλευσης με τα κράτη μέλη κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3, η προθεσμία αυτή αυξάνεται σε τρεις μήνες.

6. Όλες οι συγκεκριμένες περιπτώσεις εφαρμογής των ενισχύσεων που προβλέπονται [στο άρθρο 5] κοινοποιούνται στην Επιτροπή με τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1 (...).»

- 7 Δυνάμει του οικείου άρθρου 9, ο κώδικας τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1992 και ίσχυσε έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996.

Το ιστορικό της διαφοράς

- 8 Η επιχείρηση Walzwerk Ilsenburg GmbH (στο εξής: μονάδα ελάσεως του Ilsenburg), η οποία είναι εγκατεστημένη στο ομόσπονδο κράτος Sachsen-Anhalt, ήταν κρατική επιχείρηση της πρώην Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας (στο εξής: ΛΔΓ). Αγοράστηκε από την Preussag Stahl AG (στο εξής: Preussag) το 1992, με τη μορφή ανεξάρτητης νομικά θυγατρικής εταιρίας. Το 1995, η μονάδα ελάσεως του Ilsenburg συγχωνεύθηκε με την Preussag, η οποία διαδέχθηκε έκτοτε τη μονάδα ελάσεως του Ilsenburg στα δικαιώματά της.

- 9 Προκειμένου να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της επιχειρήσεως στις νέες συνθήκες της αγοράς, η Preussag αναγκάστηκε να λάβει σημαντικά ορθολογιστικά μέτρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η μεταφορά, στη μονάδα ελάσεως του Isenburg, της παραγωγής χονδρών λαμαρινών από το εργοστάσιό της στο Salzgitter, που βρίσκεται στο έδαφος της πρώην Δυτικής Γερμανίας.
- 10 Προς υποστήριξη των αναγκαίων επενδύσεων για τη μεταφορά αυτή, οι οποίες ανέρχονταν σε 29,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα (DM), προβλέφθηκε ότι το ομόσπονδο κράτος Sachsen-Anhalt θα χορηγούσε ενίσχυση περιλαμβανούσα, αφενός, επιδότηση επενδύσεων της τάξεως των 5,850 εκατομμυρίων DM και, αφετέρου, ειδική φορολογική παραχώρηση της τάξεως του 0,9505 εκατομμυρίου DM. Οι ενισχύσεις αυτές εντάσσονταν σε δύο γενικά καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων τα οποία είχε εγκρίνει η Επιτροπή κατά τις ισχύουσες διατάξεις των Συνθηκών ΕΚ και ΕΚΑΧ, ήτοι, αντιστοίχως, στο πρόγραμμα-πλαίσιο της κοινοτικής δράσεως «βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», αφενός, και στον νόμο περί επιδοτήσεως των επενδύσεων, αφετέρου.
- 11 Η Γερμανική Κυβέρνηση κοινοποίησε το εν λόγω σχέδιο ενισχύσεων στην Επιτροπή με τηλεμοιοτυπία της 24ης Νοεμβρίου 1994, η οποία πρωτοκολλήθηκε την επομένη στην Επιτροπή με αριθμό πρωτοκόλλου 777/94. Η κοινοποίηση αυτή παρέπεμπε ρητώς στην από 10 Μαΐου 1994 κοινοποίηση ενός άλλου σχεδίου ενισχύσεως σε επένδυση ύψους 11,8 εκατομμυρίων DM, προοριζόμενη επίσης για τη μονάδα ελάσεως του Isenburg και αφορώσα τη μετατροπή των πηγών ενεργείας και τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος (στο εξής: σχέδιο 308/94).
- 12 Με έγγραφο της 1ης Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή κάλεσε τη Γερμανική Κυβέρνηση να αποσύρει την κοινοποίηση του σχεδίου ενισχύσεων 777/94 (στο εξής: σχέδιο 777/94), προκειμένου να αποφύγει την κίνηση διαδικασίας για τον μοναδικό λόγο της μη τηρήσεως της προθεσμίας κοινοποιήσεως, η οποία είχε λήξει από τα τέλη Ιουνίου 1994. Η Επιτροπή παρατήρησε ότι η υπέρβαση της προθεσμίας αυτής δεν συνιστούσε εμπόδιο στην εξέταση των σχεδίων ενισχύσεως, υπό την προϋπόθεση ότι το όργανο θα ήταν ακόμα σε θέση να εκδώσει απόφαση πριν από το τέλος του 1994. Ωστόσο, δεδομένου ότι το σχέδιο 777/94 κοινοποιήθηκε μόλις στις 25 Νοεμβρίου 1994, ήτοι μόνο 17 εργάσιμες ημέρες πριν από την τελευταία συνεδρίαση της Επιτροπής εντός του 1994, η Επιτροπή έκρινε ότι, ακόμα και αν επιτάχυνε όσο ήταν δυνατόν

τη διαδικασία, της ήταν αδύνατο να εκδώσει απόφαση πριν από το τέλος του έτους, καθόσον ήταν απαραίτητο να ζητήσει τη γνώμη των κρατών μελών λόγω του ύψους των προβλεπομένων επενδύσεων.

- 13 Με έγγραφο της 13ης Δεκεμβρίου 1994, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση απάντησε στην Επιτροπή ότι δεν απέσυρε σε καμία περίπτωση την κοινοποίηση του σχεδίου 777/94. Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση πληροφόρησε την Preussag σχετικά με τη θέση που είχε λάβει.
- 14 Εν τω μεταξύ, η Preussag απηύθυνε, στις 7 Δεκεμβρίου 1994, επιστολή στα μέλη της Επιτροπής K. Van Miert και M. Bangemann, με την οποία εξηγούσε ότι η καθυστέρηση της κοινοποίησεως οφειλόταν στις παρατεταμένες και ευρείες συζητήσεις τις οποίες είχαν προκαλέσει οι επιπτώσεις του σχεδίου 777/94 όσον αφορά την απασχόληση στην περιοχή που αφορούσε το σχέδιο. Για τον λόγο ακριβώς αυτόν, η Preussag ζήτησε από τα δύο μέλη της Επιτροπής να μεριμνήσουν ώστε οι υπηρεσίες της Επιτροπής να προβούν στην εξέταση του σχεδίου αυτού υπό το καθεστώς των διατάξεων του κώδικα.
- 15 Με τηλεομοιοτυπία της 21ης Δεκεμβρίου 1994, η οποία επιβεβαιώθηκε με έγγραφο της ίδιας ημέρας, η Preussag έλαβε την ακόλουθη ανακοίνωση:

«Martin Bangemann

Μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Σας ευχαριστώ για την από 7 Δεκεμβρίου 1994 επιστολή σας.

Ο συνάδελφός μου κ. Karel van Miert και εγώ συμεριζόμαστε την άποψή σας ότι επείγει η έκδοση αποφάσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στα νέα γερμανικά ομόσπονδα κράτη, ούτως ώστε να μην παρεμποδιστεί η οικονομική τους ανάπτυξη εξ αιτίας υπερβολικά χρονοβόρων διοικητικών διαδικασιών.

Γι' αυτό, με χαρά σας ανακοινώνω ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε σήμερα την ενίσχυση στη μονάδα ελάσεως του Ilseburg, σύμφωνα με την αίτησή σας. Εύχομαι κάθε επιτυχία στην επιχείρησή σας.

Με τιμή

Υπογραφή: Martin Bangemann».

- 16 Με το τηλετύπημα SG(94)D/37659 της 21ης Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή ανακοίνωσε στις γερμανικές αρχές τα σχέδια ενισχύσεως για τα οποία δεν διατύπωνε αντιρρήσεις και μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και το σχέδιο 308/94.
- 17 Το ποσό της επιδοτήσεως επενδύσεως την οποία, με απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 1994, το Landesförderinstitut Sachsen-Anhalt χορήγησε στην Preussag, υπό την ανατρεπτική αίρεση της κοινοποιήσεώς της στην Επιτροπή, πιστώθηκε στον λογαριασμό της προσφεύγουσας στις 23 Δεκεμβρίου 1994.
- 18 Με το έγγραφο SG(95)D/1056, της 1ης Φεβρουαρίου 1995, προς την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε το συμβατό, από πλευράς του άρθρου 5 του κώδικα, ορισμένων σχεδίων περιφερειακών ενισχύσεων, μεταξύ των οποίων και το σχέδιο 308/94.
- 19 Στις 15 Φεβρουαρίου 1995, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει, όσον αφορά το σχέδιο 777/94, τη διαδικασία εξετάσεως που προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κώδικα. Η απόφαση αυτή ανακοινώθηκε στις γερμανικές αρχές με έγγραφο της 10ης Μαρτίου 1995, αργότερα δε περιελήφθη σε ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* (ΕΕ 1995, C 289, σ. 11). Στην ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή επισήμανε ότι η εξαιρετική καθυστέρηση της κοινοποιήσεως του σχεδίου αυτού δεν της είχε επιτρέψει να αποφανθεί επί του συμβατού του σχεδίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1994 και ότι, μετά την ημερομηνία αυτή, δεν είχε πλέον αρμοδιότητα να αποφανθεί, σύμφωνα με τους όρους του ίδιου του άρθρου 5

του κώδικα. Επιπλέον, η Επιτροπή κάλεσε τα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερομένους να της υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους όσον αφορά το σχέδιο 777/94 εντός μηνός από της ημερομηνίας δημοσίευσής της ανακοινώσεως.

- 20 Με έγγραφο της 23ης Φεβρουαρίου 1995, ο M. Bangemann πληροφόρησε την Preussag ότι η έγκριση που περιείχε το από 21 Δεκεμβρίου 1994 έγγραφό του αφορούσε το σχέδιο 308/94 και όχι το σχέδιο 777/94.
- 21 Με δύο αποφάσεις του Finanzamt Wolfenbüttel, της 26ης Οκτωβρίου 1995 και της 9ης Ιανουαρίου 1996, χορηγήθηκε, στο πλαίσιο του σχεδίου 777/94, ειδική φορολογική απαλλαγή ύψους, αντιστοίχως, 428 975,70 DM και 190 052 DM και η προσφεύγουσα πιστώθηκε με τα ποσά αυτά κατά τις ίδιες ημερομηνίες.
- 22 Με την απόφαση 96/544/EKAX, της 29ης Μαΐου 1996, σχετικά με κρατική ενίσχυση υπέρ της Walzwerk Ilseburg GmbH (EE L 233, σ. 24, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η Επιτροπή, αφενός, διαπίστωσε ότι η επιδότηση επενδύσεως και η ειδική φορολογική απαλλαγή συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορευόμενες από τις διατάξεις της Συνθήκης και του κώδικα και, αφετέρου, διέταξε την επιστροφή των ενισχύσεων. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στις 26 Ιουνίου 1996 στην Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, η οποία τη διαβίβασε στην Preussag στις 9 Ιουλίου 1996.

Η ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία

- 23 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Αυγούστου 1996, η Preussag άσκησε την υπό κρίση προσφυγή ακυρώσεως, βάλλουσα κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 24 Με διάταξη της 11ης Δεκεμβρίου 1996, το Πρωτοδικείο δέχθηκε την αίτηση που υπέβαλε στις 31 Οκτωβρίου 1996 η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και της επέτρεψε να παρέμβει στη δίκη προς υποστήριξη των αιτημάτων της Preussag.

Τα αιτήματα των διαδίκων

- 25 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει την Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 23 του Οργανισμού (ΕΚΑΧ) του Δικαστηρίου, να προσκομίσει ενώπιον του Πρωτοδικείου όλα τα έγγραφα (σχέδια, πρακτικά, κ.λπ.) από τα οποία θα μπορούσαν να συναχθούν οι περιστάσεις που οδήγησαν στην έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης·

— να επιτρέψει στην προσφεύγουσα την πρόσβαση στα έγγραφα που θα προσκομιστούν·

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

- 26 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη και αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

- 27 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 28 Με τις παρατηρήσεις της επί του υπομνήματος παρεμβάσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει τα επιχειρήματα της παρεμβαίνουσας.
 - να καταδικάσει την παρεμβαίνουσα σε μέρος των δικαστικών εξόδων.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως

Επί του παραδεκτού

- 29 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η υπό κρίση προσφυγή ασκήθηκε εκπροθέσμως και καταχρηστικώς, καθόσον η Preussag, παραλείποντας να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως της 15ης Φεβρουαρίου 1995, με την οποία κινήθηκε η διαδικασία εξετάσεως της επίδικης ενισχύσεως, επέτρεψε την εν τοις πράγμασι παγίωση μιας καταστάσεως συνιστώσας παράβαση της διαδικασίας και της Συνθήκης.
- 30 Η Preussag, υποστηριζόμενη από την παρεμβαίνουσα, αντιλέγει ότι, ακόμα και αν η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εξετάσεως της επίδικης ενισχύσεως μπορούσε, αυτή καθεαυτήν, να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, ουδόλως προκύπτει από το άρθρο 33 της Συνθήκης ότι η τυπική απόφαση περί περατώσεως της διαδικασίας καθίσταται απρόσβλητη.
- 31 Το Πρωτοδικείο αρκείται στην παρατήρηση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παράγει ίδια έννομα αποτελέσματα, μεταξύ των οποίων και η υποχρέωση επιστροφής της καταβληθείσας ενισχύσεως, και ότι, συνεπώς, πρέπει να

παρασχεθεί στην Preussag η δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά μιας τέτοιας αποφάσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, 730/79, Philip Morris κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 13, σκέψη 5, και της 9ης Μαρτίου 1994, C-188/92, Textilwerke Degendorf, Συλλογή 1994, σ. I-833, σκέψη 14), ανεξαρτήτως του αν έχει προσβάλει ή όχι την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εξετάσεως της επίδικης ενισχύσεως.

32 Συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου της Επιτροπής δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

Επί της ουσίας

33 Προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως, η Preussag προβάλλει, κατ' ουσίαν, επτά λόγους ακυρώσεως.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά τη *ratione temporis* αρμοδιότητα της Επιτροπής

— Επιχειρήματα των διαδίκων

34 Η Preussag ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι καμία διάταξη του κώδικα δεν απαγόρευε στην Επιτροπή να διαπιστώσει, μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1994, το συμβιβαστό των περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 5 του κώδικα με την κοινή αγορά, εφόσον οι ουσιαστικές προϋποθέσεις της εγκρίσεώς τους πληρούνταν, όπως στην υπό κρίση περίπτωση, πριν από την ημερομηνία αυτή. Το όριο της 31ης Δεκεμβρίου 1994 που όρισε το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κώδικα απέβλεπε απλώς στο να περιορίσει χρονικώς την προθεσμία καταβολής των ενισχύσεων αυτών. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν απαλλάσσεται της υποχρεώσεώς της να αποφανθεί επί του ουσιαστικώς συμβιβαστού μιας ενισχύσεως καταβληθείσας χωρίς να έχει κοινοποιηθεί κανονικά ή προτού εγκριθεί από την Επιτροπή (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-301/87, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-307). Τέλος, η ίδια η Επιτροπή δεν θεώρησε ότι ήταν αδύνατο να αποφανθεί, μετά από τις 31 Δεκεμβρίου 1994, επί του συμβιβαστού του σχεδίου 777/94 με την κοινή αγορά, δεδομένου ότι, μετά την ημερομηνία αυτή, κίνησε τη διαδικασία εξετάσεως και ζήτησε τη γνώμη των κρατών μελών και των λοιπών ενδιαφερομένων.

- 35 Η παρεμβαίνουσα προσθέτει ότι, με την απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1996, T-266/94, Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1399, σκέψεις 92 επ.), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή είχε αρμοδιότητα να εγκρίνει λειτουργική ενίσχυση και μετά τη λήξη της προθεσμίας που όριζε το άρθρο 10α, παράγραφος 2, της οδηγίας 90/684/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1990, σχετικά με τις ενισχύσεις στις ναυπηγικές εργασίες (ΕΕ L 380, σ. 27, στο εξής: οδηγία 90/684). Εν πάση περιπτώσει, εφόσον η ειδική ενίσχυση στις επενδύσεις μπορούσε να καταβληθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 1995, η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα, σύμφωνα με τη δική της νομική εκτίμηση, να εκδώσει την απόφασή της όποτε έκρινε σκόπιμο ώστε να καταστεί δυνατή η καταβολή της ενισχύσεως πριν από την ημερομηνία αυτή.
- 36 Η Επιτροπή αντιτάσσει, κατ' ουσίαν, ότι η ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 1994 αποτελεί συγχρόνως ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας καταβολής και ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας λήψεως της αποφάσεως και ότι η καταβολή της ενισχύσεως έπρεπε να πραγματοποιηθεί μετά την έκδοση της εγκριτικής αποφάσεως και όχι να προηγηθεί, καθόσον τα κράτη μέλη δεν μπορούν, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα, να θέσουν σε εφαρμογή τα μέτρα ενισχύσεων χωρίς την έγκριση της Επιτροπής. Από 1ης Ιανουαρίου 1995 επανενεργοποιήθηκε η απόλυτη απαγόρευση των ενισχύσεων που θεσπίζει το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης και μια απόφαση εκδοθείσα μετά την ημερομηνία αυτή δεν μπορούσε να νομιμοποιήσει μια ήδη καταβληθείσα ενίσχυση. Η διαδικαστική παρατυπία που συνίστατο στην υπέρβαση της προθεσμίας κοινοποίησεως μεταβλήθηκε τότε σε γεγονός καθιστών τη μεν ενίσχυση ουσιαστικά ασυμβίβαστη με τη Συνθήκη, τη δε Επιτροπή αναρμόδια *ratione temporis* να εγκρίνει την ενίσχυση αυτή. Η Επιτροπή υπείχε, ωστόσο, την υποχρέωση να κινήσει τη διαδικασία εξετάσεως δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4, του κώδικα, που έπρεπε να εφαρμοστούν έστω και αν οι ενισχύσεις δεν συμβιβάζονταν με τον κώδικα.
- 37 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, η υπό κρίση διαφορά και η υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της προμνησθείσας αποφάσεως Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής εμφανίζουν σημαντικές διαφορές. Τέλος, η παραπομπή την οποία το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, κάνει στο άρθρο 5 του κώδικα επιβεβαιώνει ότι η προθεσμία λήψεως της αποφάσεως έληγε στις 31 Δεκεμβρίου 1994, ακόμα και όσον αφορά τις ειδικές φορολογικές παραχωρήσεις.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 38 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το ίδιο το κείμενο του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κώδικα, οι ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα τις οποίες αφορά ο κώδικας δεν μπορούσαν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς παρά μόνον εφόσον πληρούσαν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 5.
- 39 Ως περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις, οι ειδικές ενισχύσεις μπορούσαν, κατά το άρθρο 5 του κώδικα, να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά έως τις 31 Δεκεμβρίου 1994, η δε προθεσμία καταβολής τους έληγε, καταρχήν, την ίδια αυτή ημερομηνία, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο.
- 40 Εξάλλου, το άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κώδικα διευκρύνει ότι οι ενισχύσεις τις οποίες αφορούσε ο κώδικας μπορούσαν να καταβληθούν μόνο σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 6. Όμως, η παράγραφος 1 του τελευταίου αυτού άρθρου προέβλεπε ότι η Επιτροπή ενημερώνεται για τα σχέδια που αποβλέπουν στη χορήγηση ενισχύσεων, η δε παράγραφος 4, τελευταία φράση, ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν μπορούσε να θέσει σε εφαρμογή τα σχεδιαζόμενα μέτρα παρά μόνο με την έγκριση της Επιτροπής και συμμορφούμενο με τους όρους που καθόριζε η Επιτροπή.
- 41 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι ενισχύσεις τις οποίες αφορά ο κώδικας μπορούσαν να τεθούν σε εφαρμογή μόνον αν είχαν προηγουμένως εγκριθεί από την Επιτροπή. Στο μέτρο αυτό, όπως προκύπτει από την παραπομπή την οποία το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, κάνει στο άρθρο 5 του κώδικα, η λήξη της προθεσμίας στις 31 Δεκεμβρίου 1994 που ορίστηκε για την καταβολή των περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων συνιστούσε αναγκαστικά το χρονικό όριο που έτασσε το άρθρο 5 στην Επιτροπή για να αποφανθεί επί του συμβιβαστού αυτής της κατηγορίας ενισχύσεων.
- 42 Το ίδιο ισχύει, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας, και όσον αφορά τις ειδικές φορολογικές παραχωρήσεις, καίτοι αυτές μπορούσαν να τεθούν σε εφαρμογή έως τις 31 Δεκεμβρίου 1995, σύμφωνα με το άρθρο 1,

παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κώδικα. Πράγματι, αυτή η παράταση της προθεσμίας καταβολής προβλεπόταν μόνον υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης πραγματοποίησεως των ενισχυόμενων επενδύσεων, από την οποία εξηρτάτο το δικαίωμα επί των ειδικών φορολογικών παραχωρήσεων, και δεν μπορούσε να συνεπάγεται παράταση της προθεσμίας που τάχθηκε στην Επιτροπή προκειμένου να αποφανθεί επί του συμβιβαστού αυτού του είδους ενισχύσεων.

43 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να επικαλεστεί την υποχρέωση που υπείχε η Επιτροπή να αποφανθεί επί του συμβιβαστού με τη Συνθήκη ΕΚ μιας ενισχύσεως καταβληθείσας χωρίς να έχει κοινοποιηθεί κανονικά ή προτού εγκριθεί από την Επιτροπή. Αντίθετα προς τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις και οι οποίες παρέχουν διαρκή εξουσιοδότηση στην Επιτροπή να αποφαινεται επί του συμβιβαστού των ενισχύσεων αυτών με τη Συνθήκη, η παρέκκλιση που προέβλεπε ο κώδικας από την αρχή της απόλυτης απαγορεύσεως των ενισχύσεων, την οποία θεσπίζει το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης, ήταν χρονικώς περιορισμένη. Εν προκειμένω, μάλιστα, αυτή η παρέκκλιση πρέπει να ερμηνευθεί αυστηρότερα, καθόσον, σύμφωνα με την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη του κώδικα, «οι περιφερειακές ενισχύσεις για τις επενδύσεις, εφόσον έχουν χαρακτήρα παρέκκλισης, δεν δικαιολογείται να διατηρηθούν πέραν από την περίοδο που κρίνεται σκόπιμη για τον εκσυγχρονισμό των εν λόγω βιομηχανιών, και η οποία εκτιμάται σε τρία έτη».

44 Όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, η υπό κρίση διαφορά διαφέρει αισθητά από την υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της προμνησθείσας αποφάσεως *Skibsværftsforeningen* κ.λπ. κατά Επιτροπής, στην οποία η Επιτροπή ενέκρινε όντως τον Μάιο του 1994 μια λειτουργική ενίσχυση, ενώ το άρθρο 10α της προμνησθείσας οδηγίας 90/684 όριζε ότι, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1993, οι ενισχύσεις αυτές μπορούσαν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά υπό την προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, ότι καμία άλλη ενίσχυση στην παραγωγή δεν θα χορηγούνταν για τις συμβάσεις που θα υπογράφονταν μεταξύ 1ης Ιουλίου 1990 και 31ης Δεκεμβρίου 1993.

45 Πράγματι, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή όφειλε να αποφανθεί ως προς το αναγκαίο και το συμβιβαστό όχι επενδυτικών ενισχύσεων, όπως στην υπό κρίση διαφορά, αλλά λειτουργικών ενισχύσεων, σε συνδυασμό με ειδικές συμβάσεις οι οποίες μπορούσαν ακόμα να υπογραφούν έως το τέλος της περιόδου αναφοράς. Έτσι, το Πρωτοδικείο συνήγαγε ότι η Επιτροπή είχε την αρμοδιότητα και το καθήκον να εξετάζει αν ήταν αναγκαίες και, ως εκ τούτου, σύμφωνες με την κοινή αγορά οι λειτουργικές ενισχύσεις

που καταβάλλονταν υπέρ συμβάσεων συναφθεισών έως το τέλος αυτής της περιόδου, πράγμα το οποίο συνεπαγόταν ότι η Επιτροπή ήταν αρμόδια να αποφαινεται επί των ενισχύσεων αυτών μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1993 (σκέψεις 95 και 96). Εξάλλου, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι, δεδομένου ότι επρόκειτο περί λειτουργικών ενισχύσεων, δηλαδή κυρίως ενισχύσεων στην παραγωγή συνδεομένων με συγκεκριμένες συμβάσεις, μόνον ο χρόνος της υπογραφής των εν λόγω συμβάσεων είχε σημασία για τα αποτελέσματα των ενισχύσεων στον τομέα του ανταγωνισμού (σκέψη 96). Τέλος, το Πρωτοδικείο ρητώς ανέφερε ότι, σε αντίθεση προς τον κώδικα, το άρθρο 10α της προμνησθείσας οδηγίας 90/684 δεν επέβαλλε καμία προθεσμία κοινοποιήσεως (σκέψη 99).

46 Πρέπει επίσης να παρατηρηθεί ότι η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εξετάσεως του σχεδίου 777/94 ελήφθη στο πλαίσιο των διαδικαστικών κανόνων του άρθρου 6 του κώδικα, που ίσχυαν έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, και ότι, επομένως, δεν μπορούσε να σημαίνει ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι είχε ακόμα αρμοδιότητα να αποφανθεί ως προς το αν η ενίσχυση συμβιβάζεται ουσιαστικά με τις διατάξεις του κώδικα.

47 Ενόψει του συνόλου των ανωτέρω στοιχείων, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αφορά το επαρκές της προθεσμίας εξετάσεως του σχεδίου 777/94

— Επιχειρήματα των διαδίκων

48 Κατά την Preussag, η οποία υποστηρίζεται κατ' ουσίαν από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η μη τήρηση απλώς της προθεσμίας κοινοποιήσεως δεν έπρεπε να εμποδίσει την εξέταση του σχεδίου 777/94, καθόσον η Επιτροπή διέθετε ακόμα έως τις 31 Δεκεμβρίου 1994 προθεσμία έξι περίπου εβδομάδων για να αποφανθεί σχετικά. Η διαβούλευση με τα άλλα κράτη μέλη, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κώδικα, δεν απαιτούσε παρά μια σύντομη ανακοίνωση στην οποία θα τονιζόταν το σύμφωνο του σχεδίου αυτού με τους ουσιαστικούς όρους της εγκρίσεως.

- 49 Προκειμένου να εκτιμήσει το συμβιβαστό του σχεδίου 777/94 με την κοινή αγορά, η Επιτροπή θα μπορούσε να περιοριστεί στη διαπίστωση ότι, όπως προέκυπτε από την κοινοποίηση του σχεδίου 308/94, η δικαιούχος της ενισχύσεως ήταν εγκατεστημένη στην πρώτην ΛΔΓ και ότι η ενίσχυση συνοδευόταν από μείωση του συνόλου της παραγωγικής ικανότητας στο έδαφος αυτό.
- 50 Η Επιτροπή αντιλέγει ότι, ακόμα και αν η προθεσμία κοινοποιήσεως των ενισχύσεων, η οποία έληγε στις 30 Ιουνίου 1994, δεν ήταν αποκλειστική προθεσμία, η μεγάλη υπέρβασή της εκ μέρους της Γερμανικής Κυβερνήσεως δεν της επέτρεπε πλέον να αποφανθεί πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1994, λόγω της υποχρέωσεως που υπείχε να ζητήσει τη γνώμη των κρατών μελών.
- 51 Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 5 του κώδικα της παρείχε εξουσία εκτιμήσεως αποκλείουσα κάθε αυτόματη εξαγωγή συμπεράσματος, δεδομένου ότι όφειλε να ελέγξει τον τόπο εγκαταστάσεως της επιχειρήσεως, το κατά πόσον η ενίσχυση προοριζόταν για επένδυση αποβλέπουσα στον εκσυγχρονισμό της επιχειρήσεως, καθώς και τη σχέση της ενισχύσεως με τον σκοπό των συγκεκριμένων περιφερειακών καθεστώτων ενισχύσεων και τη μείωση της συνολικής παραγωγικής ικανότητας στο συγκεκριμένο έδαφος.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 52 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κώδικα όριζε ρητώς ότι η Επιτροπή έπρεπε να ενημερώνεται εγκαίρως ώστε να διατυπώνει τις παρατηρήσεις της σχετικά με τα σχέδια ενισχύσεων τα οποία αφορούσε ο κώδικας.
- 53 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από την οικονομία των διαδικαστικών διατάξεων του κώδικα, σκοπός του ήταν να παρέχεται στην Επιτροπή προθεσμία τουλάχιστον έξι μηνών προκειμένου αυτή να αποφανίται επί του συμβιβαστού των κοινοποιουμένων σχεδίων ενισχύσεων με την κοινή αγορά.

- 54 Πράγματι, οι περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 5 του κώδικα, ως προς τις οποίες το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, καθόριζε ως λήξη της προθεσμίας καταβολής την 31η Δεκεμβρίου 1994, υπό την επιφύλαξη του εξαιρετικού καθεστώτος που προβλεπόταν για τις ειδικές φορολογικές παραχωρήσεις που προαναφέρθηκαν, έπρεπε, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, τελευταία φράση, να κοινοποιηθούν όλες πριν από τις 30 Ιουνίου 1994. Αντιθέτως, οι ενισχύσεις των άλλων κατηγοριών που προέβλεπε ο κώδικας, των οποίων η καταβολή έπρεπε, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κώδικα, να πραγματοποιηθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, μπορούσαν εγκύρως να κοινοποιηθούν έως τις 30 Ιουνίου 1996, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, τελευταία φράση.
- 55 Επιπλέον, όταν, όπως στην υπό κρίση περίπτωση, η Επιτροπή όφειλε, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κώδικα, να ζητήσει τη γνώμη των κρατών μελών για το κοινοποιηθέν σχέδιο ενισχύσεως προτού λάβει τη σχετική απόφαση, αφενός, το κράτος μέλος δεν μπορούσε, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 5, δεύτερη φράση, του κώδικα, να θέσει σε εφαρμογή τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν από τη λήξη της τριμήνιας προθεσμίας από της παραλαβής της κοινοποιήσεως του σχεδίου και, αφετέρου, το άρθρο 6, παράγραφος 4, δεύτερη φράση, χορηγούσε στην Επιτροπή τριμήνια προθεσμία μετά τη λήψη των αναγκαίων πληροφοριών προς αξιολόγηση της επίμαχης ενισχύσεως.
- 56 Συνεπώς, στην υπό κρίση περίπτωση, η Επιτροπή έπρεπε να διαθέτει προθεσμία τουλάχιστον έξι μηνών πριν από το χρονικό όριο της 31ης Δεκεμβρίου 1994, ούτως ώστε να μπορέσει να κινήσει και να περατώσει τη διαδικασία πριν από την ημερομηνία αυτή (προμνησθείσα ανωτέρω στη σκέψη 44 απόφαση *Skibsnærftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής*, σκέψη 99).
- 57 Συνεπώς, εφόσον το σχέδιο 777/94 κοινοποιήθηκε μετά τις 30 Ιουνίου 1994, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να λάβει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1994, απόφαση ως προς το συμβιβαστό του σχεδίου με την κοινή αγορά.
- 58 Ακόμα και αν υποθεθεί ότι, όπως ισχυρίζεται η Preussag, δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ως προς το συμβιβαστό της επίδικης ενισχύσεως με την κοινή αγορά και ότι η διαβούλευση με τα κράτη μέλη δεν απαιτούσε παρά βραχεία ανακοίνωση, η Επιτροπή, εν πάση περιπτώσει, ουδόλως ήταν υποχρεωμένη

να πληροφορήσει τη Γερμανική Κυβέρνηση σχετικά με τυχόν απόφασή της να μη προβάλλει αντιρρήσεις ως προς το σχέδιο αυτό, πριν από τη λήξη της τρίμηνης προθεσμίας, που όριζε το άρθρο 6, παράγραφος 5, δεύτερη φράση, του κώδικα, από της κοινοποίησης του σχεδίου 777/94 ή, κατά μείζονα λόγο, πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1994.

- 59 Συνεπώς, εμμένοντας, αντίθετα προς τη γνώμη της Επιτροπής (βλ. ανωτέρω σκέψη 12), στην κοινοποίηση του σχεδίου 777/94 κατά μια ημερομηνία η οποία άφηνε στο εν λόγω όργανο προθεσμία αισθητά βραχύτερη της εξάμηνης προθεσμίας που όριζε ο κώδικας, οι γερμανικές αρχές ανέλαβαν τον κίνδυνο να θέσουν την Επιτροπή σε κατάσταση αδυναμίας να εξετάσει το σχέδιο πριν από τη λήξη της αρμοδιότητάς της. Ελλείπει αποδείξεως περί πρόδηλης αμέλειας της Επιτροπής, η πραγματοποίηση του κινδύνου αυτού δεν μπορεί να προσαφθεί στο καθού όργανο.
- 60 Υπό τις συνθήκες αυτές, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που συνίσταται στην παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 4, πρώτη και δεύτερη φράση, του κώδικα

- 61 Κατά την Preussag, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη, στο μέτρο που η Επιτροπή στηρίχθηκε σε απλή διαδικαστική διάταξη προκειμένου να κρίνει την ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και να διατάξει την επιστροφή της, ενώ το κατ' ουσίαν συμβιβαστό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά ήταν εξ αρχής δεδομένο, το δε άρθρο 6, παράγραφος 4, πρώτη και δεύτερη φράση, του κώδικα παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να λάβει αρνητική απόφαση μόνο σε περίπτωση κατ' ουσίαν ασυμβίβαστου της ενισχύσεως με την κοινή αγορά.
- 62 Η Επιτροπή απαντά ότι η υπό κρίση διαφορά δεν αφορά απλώς παράβαση μιας εσωτερικής προθεσμίας, αλλ' έχει σχέση με το γεγονός ότι, από 1ης Ιανουαρίου 1995, δεν είχε πλέον αρμοδιότητα.

- 63 Επιβάλλεται να υπενθυμιστεί ότι η προθεσμία που διέθετε η Επιτροπή για να αποφανθεί επί του συμβιβαστού της επίδικης ενισχύσεως με την κοινή αγορά έληγε στις 31 Δεκεμβρίου 1994. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ενίσχυση αυτή δεν μπορούσε πλέον να θεωρηθεί σύμφωνη με την κοινή αγορά, βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κώδικα, και, επομένως, απαγορευόταν δυνάμει του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης.
- 64 Επομένως, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που συνίσταται στην παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων
- 65 Η Preussag θεωρεί ότι υπέστη αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση, καθόσον η Επιτροπή ενέκρινε ολόκληρη σειρά ενισχύσεων οι οποίες κοινοποιήθηκαν σαφώς μετά τη λήξη της προθεσμίας κοινοποιήσεως.
- 66 Η Επιτροπή αντιλέγει ότι η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων δεν απαγορεύει την επιφύλαξη διαφορετικής μεταχειρίσεως σε υποθέσεις που δεν είναι συγκρίσιμες. Εξάλλου, στις υποθέσεις που επικαλείται η Preussag, η ανακοίνωση προς τα κράτη μέλη δεν ήταν απαραίτητη.
- 67 Αρχεί η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, τα σχέδια ενισχύσεων στα οποία αναφέρεται η Preussag είχαν κοινοποιηθεί νωρίτερα από το σχέδιο 777/94 ή δεν απαιτούσαν να ζητηθεί η γνώμη των κρατών μελών.
- 68 Συνεπώς, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που συνίσταται στην παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 69 Η Preussag, υποστηριζόμενη από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, υποστηρίζει ότι η καταβολή της επίδικης ενισχύσεως πρέπει να αποδοθεί αποκλειστικά στο διοικητικό σφάλμα της Επιτροπής, από την οποία προέρχεται το έγγραφο της 21ης Δεκεμβρίου 1994 (βλ. ανωτέρω σκέψη 15). Η Preussag εξέλαβε την τηλεομοιοτυπία της ίδιας ημέρας, στην οποία επαναλαμβάνονταν το έγγραφο αυτό, απλώς ως γραπτή ανακοίνωση της εγκρίσεως του σχεδίου 777/94, την οποία είχε αποφασίσει η Επιτροπή την ίδια ημέρα, και, προχώρησε, κατά συνέπεια, ήδη στις 28 Δεκεμβρίου 1994, στη σύναψη των αναγκαίων συμβάσεων για την εκτέλεση του επενδυτικού σχεδίου της.
- 70 Κατά την Preussag, δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή η νομολογία σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις οφείλουν κανονικά να βεβαιώνονται ότι τηρήθηκε η διαδικασία κοινοποιήσεως των ενισχύσεων. Η Επιτροπή ενημερώθηκε για το σχέδιο 777/94 και η ανακοίνωση που υπογραφόταν από ένα μέλος της Επιτροπής και αφορούσε την περάτωση της διοικητικής διαδικασίας δημιουργήσε, από τη φύση της, κατάσταση δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 71 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν είχε δικαίωμα να λάβει την προσβαλλόμενη απόφαση χωρίς να λάβει υπόψη της ότι, ενόψει της δικής της συμπεριφοράς, η Preussag έπαυσε οριστικά μια παραγωγή 480 000 τόνων ετησίως στο εργοστάσιό της στο Salzgitter και πραγματοποίησε στη μονάδα ελάσεως του Ilsenburg επενδύσεις οι οποίες δεν μπορούσαν πλέον να ανακτηθούν.
- 72 Οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης βαρύνουν εξίσου με την αρχή της νομιμότητας όταν πρόκειται να σταθμιστούν μεταξύ τους (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 1983, 205/82 έως 215/82, Deutsche Milchkontor κ.λπ., Συλλογή 1983, σ. 2633, σκέψη 30). Στην υπό κρίση περίπτωση, κατά την Preussag, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν στηρίζεται παρά σε επιχείρημα απτόμενο ενός

ζητήματος προθεσμίας και δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται κατ' ουσίαν με την κοινή αγορά. Δεν υπάρχει κανένα δημόσιο συμφέρον προς διόρθωση των οικονομικών συνεπειών που δημιούργησε η κατάσταση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

- 73 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προσθέτει ότι η προβλεπόμενη από τον κώδικα προθεσμία κοινοποιήσεως, έχουσα καθαρά διοικητικό χαρακτήρα, ουδόλως μπορούσε να κλονίσει την εμπιστοσύνη της Preussag.
- 74 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι δικαιούχοι ενισχύσεως επιχειρήσεις δεν μπορούν, καταρχήν, να δικαιολογήσουν εμπιστοσύνη ως προς τη νομιμότητα μιας ενισχύσεως παρά μόνον αν αυτή έχει χορηγηθεί σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, την τήρηση της οποίας ένας επιμελής επιχειρηματίας πρέπει να είναι σε θέση να ελέγξει. Όμως, η συνειδητή σημαντική υπέρβαση της προθεσμίας κοινοποιήσεως θα έπρεπε, αυτή καθαυτή, να εμποδίσει τη δημιουργία δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στην Preussag.
- 75 Αν η Preussag και το ομόσπονδο κράτος Sachsen-Anhalt είχαν πράξει τα αναγκαία, θα είχαν λάβει γνώση της αποστολής του τηλετυπήματος SG(94)D/37659 της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 1994, που γνωστοποιούσε τη μη διατύπωση αντιρρήσεων εκ μέρους του οργάνου όσον αφορά ορισμένα σχέδια ενισχύσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν το σχέδιο 308/94, και από το οποίο προέκυπτε ότι η διαδικασία εξετάσεως όσον αφορά το σχέδιο 777/94 ήταν ακόμα εκκρεμής. Εξάλλου, το έγγραφο της 21ης Δεκεμβρίου 1994, το οποίο υπογράφόταν από τον M. Bangemann, δεν αντιστοιχούσε σε καμία φάση της διαδικασίας εξέτασεως των ενισχύσεων.
- 76 Η εκτέλεση των προβλεπομένων επενδύσεων, ως προς την οποία η Επιτροπή αμφισβητεί ότι όντως πραγματοποιήθηκε ήδη από τις 28 Δεκεμβρίου 1994, δεν μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να μεταβάλει τη νομική κατάσταση, καθόσον η Preussag, αν ήταν καλής πίστεως, όφειλε να μην ενεργήσει κατά τον τρόπο αυτό.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 77 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, δεν δικαιολογείται, καταρχήν, η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων που έλαβαν ενίσχυση ως προς τη νομιμότητα της ενισχύσεως παρά μόνον αν η ενίσχυση έχει χορηγηθεί σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, την τήρηση της οποίας ένας επιμελής επιχειρηματίας πρέπει να είναι σε θέση να ελέγξει (απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, C-5/89, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1990, σ. I-3437, σκέψη 14).
- 78 Εξάλλου, ένας ιδιώτης δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης παρά μόνον αν η κοινοτική διοίκηση, παρέχοντάς του σαφείς διαβεβαιώσεις, του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Δεκεμβρίου 1994, T-489/93, Unifruit Hellas κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1201, σκέψη 51).
- 79 Όμως, με έγγραφο της 1ης Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή κάλεσε τη Γερμανική Κυβέρνηση να αποσύρει την κοινοποίηση του σχεδίου 777/94, του οποίου η εξαιρετικά καθυστερημένη κοινοποίηση εμπόδιζε τη λήψη αποφάσεως ως προς το συμβιβαστό του με την κοινή αγορά πριν από τη λήξη της προθεσμίας στις 31 Δεκεμβρίου 1994 που έτασσε το άρθρο 5 του κώδικα, αποφάσεως η οποία ήταν δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της δυνάμει του άρθρου 14, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής με τις οποίες εγκρίνονται οι κρατικές ενισχύσεις κοινοποιούνται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Έτσι, με το προμνησθέν τηλετύπημα SG(94)D/37659, της 21ης Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή πληροφόρησε επισήμως τις γερμανικές αρχές ότι είχε αποφασίσει να μη διατυπώσει αντιρρήσεις ως προς τα 26 απαριθμούμενα σχέδια, που προσδιορίζονταν σαφώς με τον αριθμό τους και μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβανόταν το σχέδιο 777/94. Τέλος, από τα πραγματικά περιστατικά συνάγεται ότι, στις 21 Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή δεν είχε ακόμα ζητήσει τη γνώμη των κρατών μελών επί του σχεδίου αυτού, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κώδικα.
- 80 Συνεπώς, οι γερμανικές αρχές, ως μόνος θεσμικός συνομιλητής της Επιτροπής, έπρεπε να τελούσαν οπωσδήποτε εν γνώσει του ότι η Επιτροπή δεν είχε εγκρίνει το σχέδιο 777/94. Το ίδιο ισχύει και ως προς την Preussag, η οποία όφειλε να εξακριβώσει, απευθυνόμενη στις αρχές αυτές, την έγκριση του σχεδίου, δεδομένου ιδίως ότι είχε λάβει γνώση της αρνητικής θέσεως που είχε λάβει η Επιτροπή συναφώς.

- 81 Υπό τις συνθήκες αυτές, η απάντηση που δόθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1994 με το έγγραφο που υπογράφηκε από τον M. Bangemann στην αίτηση παρεμβάσεως που είχε υποβάλει η Preussag στις 7 Δεκεμβρίου 1994 δεν μπορούσε να δημιουργήσει στην προσφεύγουσα τη βεβαιότητα ότι η Επιτροπή είχε αναθεωρήσει τη θέση της.
- 82 Εξάλλου, με το έγγραφο αυτό δινόταν απάντηση σε αίτηση παρεμβάσεως την οποία είχε υποβάλει ανεπισίμως η Preussag στο περιθώριο της διαδικασίας εξετάσεως των ενισχύσεων που καθορίζει ο κώδικας.
- 83 Συνεπώς, η Preussag δεν μπορεί βεβαίως να ισχυριστεί ότι το έγγραφο αυτό της δημιούργησε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς την έγκριση της επίδικης ενισχύσεως.
- 84 Ως εκ τούτου, η Preussag δεν μπορεί να προσάψει λυσιτελώς στην Επιτροπή ότι δεν στάθμισε τις επιταγές, αφενός, των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, αφετέρου, της αρχής της νομιμότητας.
- 85 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που συνίσταται στην παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 5, το οποίο εξομοιώνει τη σιωπή της Επιτροπής προς έγκριση

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 86 Η Preussag παρατηρεί ότι το σχέδιο 777/94 τέθηκε νομίμως σε εφαρμογή, εφόσον παρήλθαν περισσότεροι από τρεις μήνες μεταξύ της κοινοποιήσεως και της 10ης Μαρτίου 1995, ημερομηνίας κατά την οποία η Επιτροπή

πληροφόρησε την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση σχετικά με την έναρξη της διαδικασίας εξετάσεως δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα. Η Γερμανική Κυβέρνηση δεν είχε υποχρέωση να ενημερώσει προηγουμένως την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή της να θέσει το σχέδιο σε εφαρμογή, δεδομένου ότι η ίδια η Επιτροπή είχε ειδοποιήσει απευθείας την Preussag για την έγκριση της ενισχύσεως, με το έγγραφο της 21ης Δεκεμβρίου 1994.

- 87 Η Επιτροπή απαντά ότι δεν ενημερώθηκε για τη θέση της ενισχύσεως σε εφαρμογή και ότι η ενίσχυση αυτή χορηγήθηκε ήδη στη διάρκεια του επομένου μήνα από της κοινοποίησής της.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 88 Δεν αμφισβητείται ότι η επίδικη ενίσχυση τέθηκε σε εφαρμογή ήδη πριν από τη λήξη της προθεσμίας των τριών μηνών από της κοινοποίησής του σχεδίου, την οποία όριζε το άρθρο 6, παράγραφος 5, δεύτερη φράση, του κώδικα.
- 89 Επιπλέον, η Γερμανική Κυβέρνηση παρέλειψε να ενημερώσει προηγουμένως την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή της να θέσει το σχέδιο 777/94 σε εφαρμογή, αντίθετα προς τις επιταγές του άρθρου 6, παράγραφος 5, πρώτη φράση, του κώδικα, ενώ, όπως προκύπτει από την εξέταση του προηγουμένου λόγου ακυρώσεως, δεν μπορούσε να θεωρήσει ότι απαλλασσόταν της υποχρεώσεως αυτής.
- 90 Υπό τις συνθήκες αυτές, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως, που συνίσταται στη μη τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

- 91 Κατά την άποψη της Preussag, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εκθέτει τους λόγους οι οποίοι οδήγησαν την Επιτροπή να στηριχθεί μόνο στην υποτιθέμενη υπέρβαση της προθεσμίας κοινοποιήσεως προκειμένου να διατάξει την επιστροφή της ενισχύσεως, να θεωρήσει ότι ήταν αναρμόδια προς διαπίστωση του συμβιβαστού της ενισχύσεως με την κοινή αγορά μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1994 και να μη λάβει υπόψη της τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της Preussag ως προς το ότι η επίδικη ενίσχυση είχε εγκριθεί.
- 92 Η Επιτροπή απαντά ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογείται δεόντως από την περιορισμένη διάρκεια ισχύος του κώδικα και ότι η μη ύπαρξη δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αιτιολογήθηκε κατά εξίσου σαφή τρόπο.
- 93 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι, όπως προκύπτει από την εξέταση των προηγούμενων λόγων ακυρώσεως, η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως εκθέτει, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 15, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο παρερμηνεία τη συλλογιστική της Επιτροπής και, επομένως, επέτρεψε, αφενός, στην προσφεύγουσα να λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο, ώστε να υπερασπίσει τα δικαιώματά της και να ελέγξει το βάσιμο της προσβαλλομένης αποφάσεως, και, αφετέρου, στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον συναφή έλεγχο του (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1997, C-278/95 P, Siemens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-2507, σκέψη 17· απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-358/94, Air France κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-2109, σκέψη 161).
- 94 Αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

95 Συνεπώς, το αίτημα ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του αιτήματος προσκομίσεως εγγράφων

96 Από το σύνολο των ανωτέρω εκτιθεμένων σκέψεων προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο μπόρεσε να αποφανθεί προσηκόντως επί της προσφυγής βάσει των αιτημάτων, των λόγων ακυρώσεως και των επιχειρημάτων που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια τόσο της έγγραφης όσο και της προφορικής διαδικασίας και ενόψει των εγγράφων που κατατέθηκαν από τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της δίκης.

97 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί το αίτημα της προσφεύγουσας με το οποίο ζητείται, αφενός, να υποχρεωθεί η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 23 του Οργανισμού (ΕΚΑΧ) του Δικαστηρίου, να προσκομίσει όλα τα σχετικά με την υπόθεση έγγραφα, ώστε να διευκρινιστούν οι περιστάσεις που οδήγησαν στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, και, αφετέρου να επιτραπεί στην προσφεύγουσα η πρόσβαση στα έγγραφα αυτά.

Επί των δικαστικών εξόδων

98 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, η δε Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, η προσφεύγουσα πρέπει να φέρει, εκτός των δικών της δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα της Επιτροπής. Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, παρεμβάλλουσα, θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Η προσφεύγουσα θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής.
- 3) Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Tiili

Briët

Lenaerts

Potocki

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 31 Μαρτίου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

V. Tiili